І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3748
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 13-го ТРАВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 13 1964 No. 90. VOL. LXXI.

ДЖАНСОН ЗАПОВІДАЄ ЗБІЛЬШЕНУ ДОПОМОГУ ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Вашингтон. — 11-го травня ц. р. президент Джансон приймав в Білому Домі амбасадорів і шарже д'афер із 13-ох латинсько-американських республік і запевнив їх, що ЗДА і надалі допомагатимуть Середущій і Південній Америці., аж поки „не збудуємо півкулю з вільними державами від Тієрра дель Фуеґо до підбігунового кола". Президент заявив в промові до представників держав Союзу для Поступу, що цей Союз існує не тільки для економічного розвитку й політичної демократії, але також і для того, щоб здійснити мирним способом „демократичну соціяльну революцію" в тих країнах, що є його членами. Під час побуту амбасадорів в Білому Домі Президент разом з ними підписав нові договори в справі позичок на суму $40 000 000. Президент поінформував латино - американських дипломатів про те, що він наймену́є голову Ради Плянування в Державному Департаменті — Волтера В. Ростова на представника ЗДА до Міжамериканського Комітету в справах Союзу для Поступу. Цей Комітет є новим тілом, яке має дбати про те, щоб здійснювалася програма для поступу.. Ростов займе становище Теодора Москоза, який зрезиґнував минулого тижня, ба має зайняти інше важливе становище. Промова Президента в справі становища ЗДА до країн Південної Америки була конечна, бо почав був зростати настрій, що президент Джансон не буде так турбуватися розвитком політичної демократії в Південній Америці, як це робив покійний президент Кеннеді. Джансон підкреслив в своїй промові, що, згідно із статутом Союзу для Поступу всі його члени повинні скріплювати в себе демократію. Джансон сказав в тій справі таке: „Без демократії, і без тієї волі, яку вона забезпечує, матеріяльний поступ був би тільки безцільним підприємством, яке нищило б людську гідність". Під час цього прийняття дипломатів Президент мав вперше нагоду пізнати представників латино - американських країн та виявити своє заінтересування справами Західньої Півкулі. Джансон виявив, що він дав інструкції державному секретареві Дінові Раскові, щоб влаштовувати частіше подібні зустрічі, що подобалося амбасадорам. Президент обіцяв що в найближчому році два рази більше зробиться в ділянці Поступу для Миру, як в теперішньому. Джансон вірить, що Союз для Поступу матиме успіх. „Всі ми брати а рідня часто зустрічається. Тому я прошу вас, — казав Президент, — залишитися на чай". Це не було передбачене в програмі, і воно зробило добре враження на присутніх. Президент заповів, що ЗДА старатимуться, щоб в країнах цієї півкулі не було убозтва яке ще тепер так часто знаходиться. Промова Джансона подобалася амбасадорам. Навіть ті, які раніше критично ставилися до політики теперішнього Президента у відношенні до Латинської Америки, заявили після побуту в Білому Домі, що новий Президент вступив на той шлях, яким ішов Кеннеді, який заініціював був в 1961-му році Союз для Поступу.

Сензаційна історія про зв'язок Джека Рубі з Лі Освалдом

Ню Йорк. — Тижневик „Нешенел Інкваєрер" з 17 травня ц. р. приніс двосторінкову сенсаційну історію про те, що вбивник президента Джана Ф. Кеннеді Лі Гарві Освалд був добре знайомий з Джеком Рубі, який 24-го листопада 1963 року вбив Освалда. Сенсація цього повідомлення є в тому, що після смерти Освалда появилося було поліційне заперечення, що між Освалдом та Рубі був якийнебудь зв'язок. Сенсацію збільшує ще той факт, що був свідок на ім'я Білл ДеМар, який ще в дні вбивства президента Кеннеді, себто 22-го листопада 1963-го року, зізнав був, що він бачив Освалда в нічному клюбі, яким управляв Рубі. ДеМар сказав представникові тижневика „Нешенел Інкваєрер" таке: „Я зізнав перед агентами ФБІ, що я бачив Освалда в Клюбі. І це все. Я сказав їм те саме, що тепер говорю вам". Також і інші свідки мали зізнати на поліції, що вони бачили разом Освалда і Рубі. Суд відмовився розглядати цю справу, щоб не робити з неї сенсації. Згідно із зізнанням свідків Освалд і Рубі діяли разом під час того, як 10-го квітня 1963-го року хтось стрелив був через вікно до емеритованого генерала Едвіна А. Вокера. Але з Департаменту Справедливости вислано тоді листа до Далласу, щоб не заарештовували ані Освалда ані Рубі у зв'язку з цією справою. Про ці всі історії знає і Президентська Комісія, яку очолює головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен, і яка по закінченні слідства опублікує всі матеріяли, що відносяться до справи вбивства президента Кеннеді.

29 астронавтів вивчають геологію

Гюстон, Тексас. — 29 астронавтів, учасників проєкту „Аполло" для лету на місяць, розпочали вивчати геологію. Їхня школа міститься в лісистій місцевості біля Еллінґтонської повітряної бази. Щоранку астронавти цієї групи збираються в шкільному одноклясному приміщенні, щоб слухати лекції з геології, мінералогії, вивчати поверхню нашого супутника Місяця через потужний телескоп. Багато з них побачили Місяць через телескоп уперше. Знання з геології придадуться астронавтам під час перебування на Місяці, звідки після першого лету мають бути привезені 50—70 фунтів місячної породи. Лет на Місяць відбудеться через 5—6 років. При Космічній науковій раді створено спеціяльний комітет. Він має виробити критерії, за якими буде провадитися вибір науковців для тренування їх на астронавтів.

НА СВІТОВІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ

„Вода, вода, всюди вода і ані краплі, щоб напитися!" — розпачав колись в солоній воді моря чоловік з розбитого корабля. Тепер це можна перефразувати до місця постою авт на Світовій Виставці в Ню Йорку: автомобілі, автомобілі, всюди автомобілі й ані на крок рушитись!

Вперше показано нового бомбардувальника-гіганта

Палмдейл, Каліфорнія. — Тут вперше показано Б-70 — літака - гіганта, що летітиме із швидкістю 2 000 миль на годину. Він належить до літаків „міжконтинентального типу". Б-70 може летіти на віддаль понад 6 000 миль. Він важить 275 тонн і є найтяжчим з усіх, дотепер будованих, літаків. Ніс нового літака дуже видовжений, крила збудовані у формі трикутника. Велетенський розмір і незвичайна форма, поєднана з елеґанцією лінії, вразили присутніх на показі, між якими були генерал Роберт Руґ — командир Відділу Аеронавтики Командної Системи Летунства (організаційний керівник будови Б-70), генерал Фред Аскані (директор проєкту), сенатори, конґресмени, визначні особистості, разом до двох тисяч осіб. Дотепер реалізація цього проєкту коштувала — $1.34 більйона. При будуванні Б-70 було прийнято 1 000 проєктів, таким чином цей суперсонічний велетень є справді новиною техніки. Літак Б-70 був задуманий як бомбардувальник, але військові кола покладають більше надій на ракетну зброю.

Знайдено місце першого українського Богослуження в Канаді

Давфин, Манітоба. — В кінці квітня на фармі п-і Теклі Станко, розташованій поблизу того містечка, було знайдено цінні документи, що стосуються початку українського релігійного життя в Манітобі. На фарму прибули: д-р М. Марунчак від УВАН, п. М. Негрич з Вінніпеґу, член редакції щоденника „Вінніпеґ Трибюн", п. С. Мельник, мейор Давфину п. Гаролд Мобберлі і секретарка Манітобської туристичної асоціяції п-і Л. Паркер. 83-річна п-і Текля Станко повела відвідувачів до старої, тепер запущеної, хати, збудованої ще в 1897 р. На даху і під підлогою тієї хати було знайдено листи від Т. Д. Ферлея — першого провінційного посла-українця, листи від громадського діяча початку цього століття Івана Боберського, а в стіні хати знайшли частину сторінки найдавнішої української газети в Канаді „Канадійський Фармер", з грудня 1903 р. Знайдена сторінка це єдиний примірник цієї газети з початковопо періоду (річники збереглися тільки від 1906 р.).

Пані Т. Станко розповіла, що в цій хаті у 1897 р. о. Нестор Дмитрів, український католицький священик з Карамел, Пенсилвенія, відправив у присутності 78 українців першу на канадійській землі Службу Божу в українському обряді. Люди плакали від зворушення, — згадує п-і Станко. Після Богослуження в хаті о. Н. Дмитрів посвятив на недалекому горбку хрест, воздвигнений поселенцями і названий ними „Хрестом Свободи". На жаль, від цього хреста не залишилося сліду. Як відомо, о. Н. Дмитрів — другий секретар Українського Народного Союзу і редактор „Свободи" — був посланий УНСоюзом для перевірки тоді більше ніж незавидного стану українських поселенців у Канаді та для опіки над ними.

С. Мельник у статті в „Вінніпеґ Трибюн" від 28 квітня цитує слова д-ра М. Марунчака: „Ми прибули, щоб віднайти стару хату. Ми знайшли її, підтвердили історичні факти і відкрили золоту шахту інших інформацій".

Ферма п-і Теклі Станко була знайдена на підставі інформацій, що збереглися в американських архівах, про перше Богослуження в українському католицькому обряді у Канаді.

ЗДА ВИМАГАЮТЬ ВІД СОЮЗНИКІВ З НАТО ТІСНІШОЇ СПІВПРАЦІ

Брюссель. — Державний секретар Дін Раск, який прилетів до бельгійської столиці вже в п'ятницю 8-го ц.м. вечером на конференцію Ради Атлантійського Союзу (НАТО), що почалась в понеділок 11 травця ц.р., виголосив на обіді, що його влаштувало Американсько - бельгійське Товариство, велику промову, в якій він домагався тіснішої співпраці членських держав НАТО з Америкою не тільки в обширі Атлантійського океану, але в усьому світі в ділі оборони вільного світу проти комуністичної загрози. Дін Раск перестерігав проти ілюзії, що сучасний московсько-пейпінґський спір може зліквідувати загрозу збоку комуністичного світу. Він звернув увагу, що так зване відпруження в американсько-совєтських взаєминах дало тільки дуже скупі практичні висліди, які ще не заґарантували світового миру. Що стосується відносин всередині Атлантійського Союзу, то Дін Раск заперечував тезу про конечність зберігання повної державної суверенности у вирішуванні всіх справ. Не називаючи Франції і її президента де Ґоля за іменем, Дін Раск прозоро на їх адресу твердив, що й Америка, зв'язана й обмежена у своїй політиці зобов'язаннями з численних своїх союзницьких договорів, — не має абсолютної суверенности у своїх діях. Дін Раск вказав на успіхи НАТО саме завдяки його суцільності і єдності і тому твердив, що ця єдність повинна бути скріплена а не послаблена. Так само він закликав до посилення, а не послаблення збройної потуги НАТО, особливо в ділянці так званих конвенціональних родів зброї. З свого боку він заявив, що Америка зберігатиме надалі в Европі свої збройні сили в незменшеній скількості, поки вони будуть там потрібні, а судячи за теперішніми обставинами — ця потреба буде існувати ще довго. Дін Раск вимагав теж від союзників Америки з Атлантійського Союзу, щоб вони в більшій мірі підтримали американську політику у Південному В'єтнамі та щоб не підтримували кволої кубинської економіки доставами продуктів свого важкого промислу. Дін Раск, знову на адресу Франції, заявив, що тепер „тільки одна західня країна не солідаризується з усіма іншими в своїй політиці у відношенні до Південної Азії". За коментарями західньої преси — ця промова державного секретаря Діна Раска вказувала на перехід американської дипломатії до протинаступу проти закордонно - політичних екстраваґанцій французького президента де Голя. Дін Раск тричі конферував з бельгійським міністром закордонних справ, Генрі Полем Спааком.

Пам'ятник Шевченкові буде встановлений також у Куритибі, Бразилія

Куритиба. — У місті Куритибі, столиці стейту Парана, буде встановлений пам'ятник-погруддя Тараса Шевченка. За пляном Комітету будови площі „Україна" і Пам'ятника Т. Шевченкові, погруддя Кобзаря мало б бути поставлене на площі, що матиме назву „Україна". Але — через давню концесію — треба чекати ще два роки, доки з території площі будуть знесені будови клюбу „Поті" і лише тоді приступати до праці. Тому Комітет вніс прохання до місцевої влади на дозвіл встановити пам'ятник Шевченкові у сквері при схрещенні Евеню Фернандо Морейра з вулицею Дезембарґадор Мота. Муніципальна Префектура уже видала дозвіл на встановлення пам'ятника у сквері та перейменування його на „Сквер Тараса Шевченка". Площа „Україна" відділена від того скверу лише згаданою евеню. Таким чином, українці Куритиби матимуть ще цього року велику урочистість відкриття пам'ятника-погруддя Т. Шевченка в сквері його імени.

Збірка на пам'ятник Шевченкові в Порто Алеґре

Порто Алеґре, Бразилія. — Українська громада міста Порто Алеґре вирішила вшанувати Шевченківські роковини встановленням пам'ятника Поетові. Як повідомляє секретар Шевченківського Комітету, п. І. Маскула, збірка добровільних пожертв на пам'ятник у Порто Алеґре проходить успішно. Менше спроможні громадяни жертвують щиро по 500-1 000 крузейрів, заможніші навіть по 20 000 крузейрів.

Д-р Роман Смик був гостем американського летунства

Шикаґо. — На запрошення командира американського летунства, генерала Б. А. Шрівера, група 35 президентів Міжнародної Організації Ротаристів Шикаґа та околиць відбула триденну подорож спеціяльним літаком та в днях 4, 5 і6-го травня ц.р. оглядала вибрані військові споруди в Теннесі, Джорджії та Флориді. Ротаристи мали нагоду оглядати найновіші досягнення американських збройних сил у ділянці будови літаків, зброї, ракет, а особливо наукові споруди для міжплянетарних летів. Спеціяльною атракцією були відвідини місць історичних летів американських астронавтів на Кейп Кеннеді (кол. Канаверал) та повітряний показ прецизних та найшвидших на світі військових джетів. Між учасниками цих оглядин був і наш лікар-громадянин з Ковл Ситі, Ілл., д-р Роман Смик.

НІМЕЧЧИНА ВИМАГАЄ НОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ „ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ"

Гааґа. — Західньо - німецький міністер закордонних справ, д-р Ґергард Шредер, звернувся на адресу ЗДА, Британії і Франції з вимогою, щоб вони зактуалізували справу з'єднання Німеччини і відбули в цій справі нову конференцію „великої чвірки", себто з участю Совєтського Союзу. Шредер зробив це під час вечері, виданої у честь міністрів закордонних справ Америки, Франції і Західньої Німеччини британським міністром закордонних справ Р. А. Батлером у Гаазі в минулий понеділок 11 травня, напередодні офіційного відкриття конференції 15-ох міністрів членських держав Північноатлантійського Союзу (НАТО). Покищо офіційно нема реакції збоку трьох названих західніх великодержав, але — за газетними коментарями — Франція буде напевне рішуче проти такої нової конференції з Совєтами в справі Німеччини, а ЗДА і Британія поставляться до цієї ідеї дуже холодно: ніхто з них не вірить в можливість будь-якої користи з такої конференції і тому всі воліють зберігати теперішній стан розмірного спокою та не погіршувати існуючої міжнародної ситуації невдачею нової спільної з СССР міжнародної конференції. Зате з американського і британського боку підтримується ідею про зустріч західньо - німецького канцлера Людвіґа Ерґарда з Нікітою Хрущовим. Про можливість такої зустрічі говорив сам Ерґард на пресовій конференції у Брюсселі 24 квітня ц. р. Тому, що в 1955 році тодішній західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер відвідав офіційно Москву, то тепер Хрущов повинен би ревізитувати Західню Німеччину у Бонні. Але сумніваються, чи він захоче робити це, коли ще не припинив своїх лайок на адресу німецьких „реваншистів" та чи захоче припинити ту антинімецьку кампанію — з уваги на спір з Пейпінґом. Однак західні коментатори твердять, що шанси такої зустрічі „на вершинах" Західньої Німеччини і Совєтського Союзу не є виключені і що береться на увагу Відень, як місце конференції Хрущова і Ерґарда. Американські і британські керівні кола буцім-то не вірять також у будь-який позитивний і конструктивний вислід із зустрічі Ерґарда і Хрущова, але вважають, що невдача такої зустрічі не погіршить загального міжнародного положення. Передумовою для будь-якого „зговорення" між Західньою Німеччиною і Совєтами було б визнання німцями східнього кордону Німеччини на Одрі-Ніссі, — але Західня Німеччина не хоче про це й говорити.

Дипломати ЗДА в Москві відчувають „відпруження атмосфери"

Вашингтон. — Так зване відпруження атмосфери, що настало у взаєминах між Совєтським Союзом і Америкою дає себе відчувати у персональних зв'язках членів американської амбасади у Москві з членами большевицької верхівки — оповідав амбасадор Фой Колер на Підкомісії крайової безпеки сенатської Комісії урядових дій. Американський амбасадор звернув увагу на важку ситуацію, в якій знаходиться амбасада в країні, де вся преса і радіо стоять під повною контролею тамошнього уряду, який подає до публічного відома тільки те, що служить його цілям. Тому, щоб орієнтуватися в політиці, цілях і плянах уряду, треба втримувати зв'язки з усіма членами совєтського уряду та керівної партійної верхівки. Офіційно не можна запитувати їх, наприклад, про таку справу, як актуальний московсько - китайський спір, бо тоді невідхильна буде відповідь, що це родинний спір між братніми комуністичними партіями і внутрішня справа комуністичного світу. Але, саме завдяки поліпшеній загальній атмосфері можна нераз у приватних розмовах дізнатися якщо не про конкретні заплановані ходи совєтського уряду, то бодай про загальні настрої і напрямки, куди ступає совєтська політика.

В Сайґоні розстріляно брата кол.президента Нґо Дінг Дієма

Сайґон. — В минулу суботу 9 травня ц. р. розстріляно на в'язничному подвір'ї брата колишнього президента Нґо Дінг Дієма, колишнього ґубернатора Центрального В'єтнаму, 53-річного Нґо Дінг Кана, засудженого тиждень тому на смерть за вбивства, грабежі, шантажі і схоплювання людей під час його урядування. Нґо Дінг Кан був поважно хворий цукрівкою і на екзекуцію принесли його на ношах. Прем'єр Нґуєн Хан і президент ген. Дуонґ Ван Мінг відкинули просьбу на помилування, — мабуть під тиском ворожої родині Нґу публічної опінії. Екзекуції придивлялись к. 300 осіб, здебільша військовики і журналісти. В тому самому часі в місті Гу, столиці провінції, де правив Дінг Кан, розстріляно його головного помічника, колишнього директора тамошньої поліції, Фан Кванґ Донґа. На ту екзекуцію збіглась величезна юрба яких 40.000 осіб.

В АМЕРИЦІ

● **На прийняття** в пошану президента Джансона в Ню Йорку був запрошений 58-річний кандидат на конґресмена Герберт Тенцер, який мусів іти пішки 45 мінут, бо він, згідно зі своєю релігією не їздить автом в суботу. Він заявив, що ціле своє життя зберігає засади своєї ролігії і не їздить в суботи автом.

● **Державний підсекретар** Джордж В. Болл заявив в радіовому й телевізійному інтерв'ю, що кубинська економіка знаходиться в дуже критичному становищі внаслідок того, що ЗДА припинили торгівлю з Кубою диктатора Кастра. Куба не має впливу на інші латинські держави, як це виявилося під час недавніх виборів у Венесуелі, які Куба хотіла саботувати.

● **Французький науковець,** професор Сорбонського університету П'єр Драш занурився коло острова Порто Ріко 27.510 стіп завглибшки в океан і був здивований, що в глибині п'ятьох миль бачив багате життя у воді. Там він бачив риби від одного до п'ятьох цалів завдовжки, які пливали попри віконце його кабіни.

Канада дає фінансову допомогу тим учням, які її потребують, щоб закінчити свою освіту та здобути здібність і вмілість фахового робітника. Це зменшує число безробітних та дозволяє молоді ставати фаховими робітниками, яких завжди треба в промислі й економіці.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ
(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

Досвід колгоспників України...

У Києві побувала делеґація Молодечої Спілки Індонезії, на чолі з С. Тирандою. Молоді делеґати - ідеалісти з Джакарти сказали секретареві ЦК комсомолу України Л. Бихову дослівно таке (цитата з „Молоді України" від 5 травня ц. р.): „Чимало проблем постає зараз перед нашим сільським господарством. Отож ми дуже раді, що побуваємо в українському колгоспі, познайомимось з життям вашої сільської молоді Певен, що її багатющий досвід стане для нас корисним".

Наклад... 700 примірників.

Академія Наук УССР випустила книжку Л. Гольденберга і Н. Королевича „Українська мова, бібліографічний покажчик, 1918—1961 рр." Одна з рецензенток цієї праці пише: „...Книгу, на яку затрачено дуже багато зусиль і яка є першим бібліографічним довідником, потрібним і мовознавцям, і вчителям, і студентам, видано дивовижно малим тиражем 700 примірників")! (Журнал „Українська мова і література в школі, ч. 1, 1964).

„Як мало, до сорому мало"...

„Невеликий будиночок... Тут у тридцятих роках жила чудова людина, відомий український драматург... Іван Антонович Кочерга. Чому ж на стінах того будиночку і досі немає меморіяльної дошки? І досі переважна більшість житомирян, проходячи повз нього, не знає, що саме тут створено історичну драму „Свіччине весілля" і п'єсу „Майстри часу"... Як мало, до сорому мало зроблено у нас для увічнення пам'яти видатного драматурга". („Літературна Укбаїна" з 5-го травня 1964).

Постанова проти голодних.

„Рада міністрів УССР прийняла посєтанову про посилення охорони рибних запасів у водоймах республіки... Останнім часом на Україні мають місце факти грубого порушення правил рибальства, знищення нерестуючої риби в місцях скупчення її в річках, озерах і водоймах сітками, остями, гаками, стрільбою з рушниць... Укрраднаргосп і раднаргоспи разом з рибтрестами, рибокомбінатами, рибзаводами, риболовецькими колгоспами й рибгоспами повинні повести рішучу боротьбу за збереження рибних запасів". („Радянська Україна" з 25 квітня 1964). Цю постанову найкраще коментує українська приказка: „Голод — не тітка".

Помер режисер Володимир Крайниченко.

2-го травня на 39 році життя помер Володимир Крайниченко — головний режисер Харківського українського драматичного театру ім. Т. Шевченка. Головні його постави: „Повія" за романом Панаса Мирного, „Назар Стодоля" Т. Шевченка та ін. (За „Радянською культурою" з 5 травня ц. р.).

Спортовий рекорд.

„Весняні легкоатлетичні змагання в грузинському селі Леселідзе ознаменувались високими наслідками. Киянин Віктор Ліпсніс встановив рекорд країни (СССР), штовхнувши кулю на 19,04 метра". („Известия" з 6 травня 1964).

У СВІТІ

● **Західня Німеччина** зажадала від Об'єднаної Арабської Республіки видачі Ганса Вальтера Цех - Ненитвіха, який — з допомогою від в'язничного сторожа — втік з в'язниці в Брунсвіку, засуджений за вбивства кацетних в'язнів. Ненитвіх втік був з своєю приятелькою літаком до Швайцарії, а відтіль переїхав через Італію до Єгипту. Його пізнали, як він виходив з одного готелю в Каїро. Західньо - німецький журнал „Дер Штерн" в Гамбурзі приніс сенсаційну вістку про перебування Ненитвіха в Єгипті.

● **У Франкфурті** в Західній Німеччині, на судовому процесі проти 21 сторожів кацету в Освєнцімі, польський лікар Тадеуш Пачуля, колишній в'язень у тому кацеті, зізнавав, що сторожі кацету діставали спеціяльні винагороди за свої звірства і вбивства. Він писав два роки на машині в канцелярії кацету і переписував листування в справах додаткових харчів і горівки для „заслужених" сторожів. Зокрема він вказав на оскарженого Йозефа Клера, який вбив коло 20.000 в'язнів, мавши особливу приємність — застрикувати їм карболевий квас.

● **Французький президент** де Ґоль взяв вперше після своєї операції, яку перебув 17 квітня ц.р., участь у публічному святкуванні роковин перемоги у 2-ій світовій війні 8 травня ц.р. Хоч ще блідий і слабий, 73-літній де Ґоль стояв у відкритому авті та, під'їхавши під Тріюмфальну браму, висів з нього і повільною ходою підійшов до трибуни, де відбулась церемонія.

● **Три італійські католицькі** духовники втекли з своєї місії в конґолійській провінції Ківу, де бушували тисячі збунтованих терористів. Вони пішки перейшли понад 20 миль пустинною гористою околицею, поки не добились до адміністрованої бельгійцями цукроварні. Також норвежські і шведські місіонарі були загрожені терористами, але їх спас відділ конґолійських вояків, висланий туди урядом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Пошануймо наш найвищий авторитет

Ми часто повторюємо твердження батька американської преси Бенджаміна Франкліна про те, що наймудрішим є той нарід, який найліпше поінформований. „Нарід має право знати!" — сказано в одному з прийнятих американською пресою „канонів", що став головною базою праці і поведінки працівників преси у вільному суспільстві. Нарід має право знати, і головним завданням преси є інформувати нарід, подавати йому якнайбільше правдивих, об'єктивних і перевірених вісток. Що більше, завданням преси є також заглядати за куліси тих вісток. Державний секретар Дін Раск недавно на прийнятті з нагоди 40-річчя журналу „Тайм" говорив, що в добі комунікації швидшої від голосу новиною вже є не сьогоднішня, а завтрішня подія.

Не диво, що в таких обставинах свобода преси належить в Америці до чотирьох головних свобід, і що тут немає жадного закону, який забороняв би будь-що друкувати, хоч за все надруковане газета відповідальна. Така нічим і ніким необмежена свобода вимагає максимальної відповідальности редакторів і видавців. Тому то кожна з американських газет має висококваліфіковані штаби співробітників, тому то існують в ЗДА забезпечені всіми наймодернішими засобами здобування, перевірки і передавання вісток пресові агенції. Бо — як згадано — нічим необмежена в своїй свободі преса має найбільшу відповідальність перед суспільністю, якій вона служить.

Один з найбільш поширених і найбільш авторитетних американських щоденників має за своє мотто гасло: „Всі новини, які надаються до друку". Це чи не найкраще віддзеркалює розуміння власної відповідальности газети в обставинах нічим необмеженої свободи друку. Як Америка цінить цю свободу слова і думки, що є передумовою і всіх інших вольностей, характеризує факт, що навіть у такій найкритичнішій ситуації як нею була друга світова війна, в Америці не існувало урядової цензури на передавані в пресі вістки. Натомість видавці і редактори, свідомі своєї відповідальности в добі великої національної загрози, самі встановили власну цензуру і не друкували вісток, які могли б послаблювати національну оборону, зраджувати ворогові таємниці оборони чи в інший спосіб загрожувати оборонним зусиллям нації.

Проте, не тільки під час війни, але й в мирні часи існують деякі „святощі", що їх шанує вільна преса без будь-якого наказу згори. Цікаві приклади можна було б навести із поведінки вільної англійської преси у відношенні до королівського двору, що є символом маєстату нації.

Пригадуємо ці міркування про обов'язки і відповідальність у зв'язку з деякими сумними проявами в нашій пресі. Конкретно маємо на думці вістки і коментарі, які останнім часом появилися в нашій пресі у зв'язку з найвищим нашим авторитетом — Митрополитом Ісповідником Йосифом Сліпим. Зайво було з'ясовуватив ситуацію, бо кожна людина доброї волі її знає. Ствердимо тільки, що Митрополит Йосиф Сліпий є не тільки для нас, українців, але й для всього світу живим свідком і символом найвеличнішого і найшляхетнішого в людському житті. Тим часом в подионких українських часописах почали появлятися вістки і коментарі, які втягають ім'я Великого Митрополита в нашу політику, в наші групові чи партійні суперечності, вживаючи або й зловживаючи іменем і авторитетом Митрополита для своїх злободинних цілей. Це відноситься однаково, як до „критики", так і „оборони" нашого архипастиря.

Така поведінка нікому з нас ані користи, ані чести не приносить. Тому пропонуємо всім нашим посестрам - газетам і всім нашим колегам - редакторам добровільну мораторію щодо власних вісток і коментарів у відношенні до Митрополита Йосифа Сліпого. Сподіваємось, що всі наші газети у вільному світі одержують бюлетені Українського Пресового Бюра „Вісті з Риму", в яких подається перевірені вістки про нашого Митрополита - Ісповідника. Ними ми й повинні користуватись, добровільно здержуючись від подавання будь-яких „приватних" вісток на цю тему, зокрема, здержуючись від будь-яких коментарів на ці теми. Вважаємо, що це — в найкращому інтересі всіх нас. Пошануймо наш найвищий авторитет у складній ситуації, деталів якої ніхто з нас не знає, і цим пошануємо самі себе та наше найвище досягнення і наймогутнішу силу у вільному світі — нашу пресу.

Наради НАТО

Коли говориться про „сварню в родині", то автоматично люди думають, що мова про „ідеологічний спір" між Москвою і Пейпінгом. На жаль, поважні суперечки існують також у західньому протикомуністичному світі, зорганізованому у 15-членному військово - політичному бльоці держав Північно-Атлантійського Союзу, популярно відомого, як НАТО. Тому міністри закордонних справ 15-ох держав - членів НАТО, що зібрались цього тижня у Брюсселі, мають перед собою досить складну ситуацію.

Передусім, згаданий московсько - пейпінгський конфлікт, підписаний минулого року договір про припинення атомових дослідів та затишшя на берлінському відтинку породили враження, що минулася небезпека комуністичної агресії проти Західньої Европи, минулася небезпека нової великої війни і тому на задній плян зійшла проблема збройної сили НАТО. Це так зване відпруження атмосфери було водою на млин тих британських і французьких промислових кол, які воліють „торгувати навіть з чортом", якщо це приносить грошові зиски. Таким чином англійці почали уділювати Москві довготермінові кредити, які дають їм можливість плянувати на довшу мету і пожвавлювати свій важкий промисл; водночас англійці і французи почали постачати Кубі автобуси і льокомотиви. На протест Вашингтону Лондин і Париж відповіли: „Коли ви маєте забагато збіжжя, яке продасте Совєтам, то ми маємо забагато автобусів, які продаємо Кубі".

Отож у першій мірі державний секретар Дін Раск має важке завдання протидіяти атмосфері самозадоволення й апатії, що є найбільшими ворогами чуйности, потрібної в добі, в якій комінізм наставлений на володіння в усьому світі. Далі, особливий фермент і дисонанс внесла в Атлантійський Союз Франція, президент якої, Шарль де Голь почав раз-у-раз виступати публічно із теоріями, що ніби мають свідчити про незалежність французької політичної думки, але насправді розхитують НАТО. Він є противником інтеграції збройних сил НАТО, які, мовляв, повинні лалишатися під „суверенним" власним командуванням, узалежнені від політики власного уряду. Тому він, наприклад, демонстративно відкликав з-під командування НАТО всю французьку морську фльоту і обмежив до мінімуму 2-ох дивізій французьке військо в Німеччині.

Тому можна уявити, що атмосфера нарад в Брюсселі не дуже приємна. Найгладше піде там, мабуть, призначення нового генерального секретаря, що ним має стати італійський дипломат. Найсильнішим вузлом, що в'яже 15-ох західніх міністрів закордонних справ, є свідомість, що коли впродовж останніх 15-ох років не було совєтської агресії, то тільки тому, що зорганізований Захід був сильним і одностайним. Державні мужі, що зібралися в Брюсселі, надто досвідчені і тверезі, щоб позбуватись того могутнього атуту.

М. Чировський

ПОМІШАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ПОНЯТЬ

Більше як рік тому у цій серії статтей на господарські теми ми ставили під сумнів доцільність обниження федеральних податків у далекосяглій проєкції. Що на коротку мету низькооплачувані шари суспільства матимуть внаслідок обниження податків деяку матеріяльну користь цього ніхто не заперечував. Але з точки зору загальнонаціональних економічних інтересів справа виглядала і виглядає інакше.

Так звані ліберальні економісти твердили, що обниження федеральних податків запевнить просперитет, спричинить збільшення капітальних інвестицій і зліквідує безробіття. Тим часом виходить щось інакше.

Передусім — немає вже жадних надій на те, що обниження податків зліквідує або хоч би в значній мірі зменшить безробіття. Виявляється, що затруднення робітної сили піднеслося тільки на 6%, тоді як продуктивність праці за цей же час на 23%.

На трьох ключових відтинках економіки — у сільському господарстві, в індустрії і в копальняній промисловості затруднення і продуктивність стоять в оберненій пропорції, тобто із зростанням виробничої видатности спадає відсоткове затруднення людської сили у висліді застосування нових машин і автоматизації.

У сільському господарстві, наприклад, продуктивність зросла на 13.5%, а затруднення обнизилося на 25%; у промисловості виробництво піднеслося на 24%, а затруднення спало на 1.2%; у копальняній індустрії відповідно 3 23%.

Критичну ситуацію на ринку праці рятують покищо державний апарат, родрібна та гуртова торгівля і ділянка послуг, де затруднення людських рук поважно збільшилося за останніх сім років.

Критичність ситуації виявляється також тому, що в той час, коли продажні ціни у промисловості піднеслися незначно, платня робітника зросла на 16 - 17%. Це знеохочує промисловця збільшувати застосування робітної людської сили у виробничих процесах і спонукує його до щораз більшого технічного поступу. Така структуральна зміна у вживанні виробничих факторів насуває глибокі сумніви, що справа затруднення покращає у наступних семи роках. Навпаки, може прийти погіршення. При цьому цікавим є такий факт: проблема затруднення особливо загострюється там, де робітничі спілки сильніші і агресивніші.

Обниження федеральних податків має ще й іншу проєкцію. А саме, хоч народне господарство ЗДА постійно росте, на його рості не позначилось обниження податків. Що більше, за останні два тижні індекс загальних господарських процесів обнизився з 129 до 128.5 на базі 1957 - 59-их років. Обнизилася продукція сталі, авт, будівельних паперових плит, обнизився і волюмен торговельного транспорту, впали дещо й ціни на акції.

З цієї причини заговорили про нову ревізію податкової стопи. Цим разом про акцизи та інші посередні податки, що обтяжують споживача і, зменшуючи споживання, від'ємно впливають на виробництво та затруднення. Коли б і ця редукція не помогла, тоді мало б бути проведене ще одно обниження податків.

Пляни дальших податкових редукцій самі по собі представляються невинно, але на тлі загальної господарської політики вони куди більше контроверсійні. Тобто пляни збільшених видатків держави на боротьбу з „убогістю", збільшення затруднення та інші „добродійні" проєкти демократичного Уряду, які приводитимуть до зростання федерального та стейтових дефіцитів і щораз більшої заборгованости суспільства, ніяк не оправдують урядових податкових плянів. Це все повне протиріч.

В кожному разі, розв'язку економічних питань пересувається інтенсивно у засяг компетенцій урядових агенцій, узалежнюючи в такий спосіб приватне підприємство і господарський ринок щораз більше від Уряду та адміністрації. Таке збільшення регляментації економічних процесів чомусь називається „економічним лібералізмом", тоді як намагання припинити урядову регляментацію народного господарства зветься „економічним консерватизмом".

Термін „економічний консерватизм" подекуди оправданий, бо він нав'язує до традиції давньої американської господарської свободи. Але термін „економічний лібералізм" сьогодні нелогічний, бо його заходи ведуть або до державного соціялізму, або до якогось нового ладу, в якому держава, а не приватна ініціятива була б рішальним чинником в економіці.

Представники економічного консерватизму, які є лібералами у понятті 19-го сторіччя, називають себе „лібертинами". Але це ще більше замрячує поняття і термінологію.

Найновішим заходом економічних лібералів, який ще більше поглиблюватиме втручання держави в економічне життя країни, ще більше загострюватиме соціялістичні тенденції є атака на Федеральну Резервову Банкову Систему, яка ще діє як незалежний від державного апарату реґулятор грошово - кредитового ринку. ФРБС обстоює більш „консервативні" принципи у народному господарстві, а зокрема бажає стійкости валюти і вживає заходів для припинення інфляції.

І саме ці заходи можуть мати небажаний ефект для Уряду. Вони бо можуть спинити до деякої міри і господарський ріст, якого Уряд сподівався знижуючи податки. Тому вже відбуваються розмови у справі ліквідації незалежного становища ФРБС та підпорядкування її цілковито Білому Домові та Департаментові Фінансів, щоб у такий спосіб запрягти ФРБС у ліберальну економічну політику Уряду з наростаючим дефіцитом, дешевими і доступними грошовими засобами, щораз більшою публічною заборгованістю і . . . господарським ростом на кредит.

У цьому двобої між лібералами і консерватистами голова ФРБС п. Мартін і секретар Департаменту Фінансів є по стороні консервативної лінії і автономії Федеральних Резервових Банків, а конґресмен Петмен і економічний дорадник Президента Геллер за „ліберальне" підпорядкування ФРБС Урядові.

Часи змінюються. У 1913-му році, коли створено Федеральну Резервову Банкову Систему для реґуляції грошово-кредитового ринку, це був дуже „ліберальний" почин, що його гостро поборювали республіканськo - консервативні кола. Тепер Резервову Систему обороняють в ім'я економічної свободи проти глибокої пенетрації „ліберального" соціялізму.

Д-р Микола Ю. Бараболяк

ЩЕ ПРО ІВАСЯ І НАШІ ШКОЛИ

(На маргінесі статті проф. Мирона Куропася)

В англомовному додатку до „Свободи" появилася була доповідь проф. М. Куропася п. н. "Why Johnny doesn't like Ukrainian history". Автор аналізує лише труднощі, зв'язані з навчанням історії України. Та думки його такі переконливі і настільки істотні, що варто звернути на них пильнішу увагу. Шкода, якщо вони пройдуть без належного відгомону.

Досі ми читали у пресі тільки нарікання на Івася і на його батьків. Устами п. Куропася забрав слово не тільки кваліфікований виховник, але й сам Івась. А до голосу Івася треба прислухатись. Не одному вдумливому педагогові допоміг учень розв'язати деякі проблеми в навчанні.

Не можна розраховувати на успіх у навчанні Івася, не проаналізувавши його роздвоєну особовість.

Івасем є він лиш кілька годин денно, коли він серед своєї родини. А поза тим цілий день він — Джанні. Чи винен він у тому, що його батьки заїхали до цієї країни, і він тут народився? Що ця земля його батьківщина? Що він України не бачив? Чи може він любити ту далеку Батьківщину так, як його батьки і вчителі люблять? І так само тужити за нею?

Це було б майже неприродньо. Романтизм, що міг би поміститись. Романтика з Івася тут не може бути. Він уже реаліст. Врешті, хоч як старався б він наслідувати старших у романтизмі, він бачить, що навіть його батько говорить як романтик, але діє як реаліст.

Отож Івась, не заперечуючи, що він Івась, усе ж має претенсії, щоб старші розуміли, що в процесі дозрівання в ньому щораз більше появляється елементів Джанні, а менше Івася. Що йому важно знайти компроміс у роздвоєній особовості, компроміс між впливом хати і оточення, між романтизмом батьків і реалізмом американського життя.

Івась стає дуже дразливим внаслідок тих власне суперечних впливів. Він часом має глибокий жаль до батьків, що вони не допомагають йому знайти розумний і життьовий компроміс між тими суперечними впливами. Вразливість легко доводить то бунту. І переважно Джанні бере верх над Івасем. Це природно, коли батьки не допоможуть Івасеві розумною радою знайти рівновагу між ним і — Джанні.

А тепер його наставлення до школи українознавства: воно неґативне. Дивуватися? Ні. Хоч Івась до юнії ще не належить, він не любить той „овертайм" в суботу. Його ж однолітки мають „вікенд". П'ять днів по вісім годин денно — досить для нього.

Тож ясна річ, що в суботу, коли батьки кажуть Івасеві йти до школи українознавства, він робить це під примусом. Важке-преважке завдання вчителя з таким учнем. Та коли вчитель хоче здобути Івася для школи, він мусить узяти той неґативний Івасів підхід до уваги.

Джанні наставлений на „фан". Івась не від того теж. Тому треба його „взяти". Підійти до нього із зрозумінням. Почати від „фану". Зробити для нього науку легкою, приємною і цікавою. Подати йому щось, що розбудило б його цікавість. А вже ніяк не може наука в школі українознавства бути для нього важчою, як у його щоденній школі. Учитель школи українознавства мусить у цілому перейняти методику щоденної школи.

Вертаємося до навчання історії України. Вчитель, який, скажімо, на 7-му чи 8-му курсі дає дитині вивчити розділ з підручника Дорошенка, перекреслює цілковито вартість такого курсу. Підручник Дорошенка для дитини неприступний, і на його основі дитина прийде хіба до переконання, що ця історія щось „квер", і зовсім втратить заінтересування тією історією.

Нема кращого підручника? То вчити без нього, представляючи дітям тільки ті моменти з історії, що є для неї зрозумілими і приступними. Не перевантажувати дитини подіями і фактами, значення яких дитина не розуміє і які лише затемнюють їй образ на історичні події, викликають у неї почуття блукання у якомусь лябіринті фактів.

В Америці навіть науку треба вміти „продати". Особливо, коли дитина не бачить практичного застосування того, чого її вчать. Учитель мусить бути, як продавець, оптимістом і ентузіястом. Дітей треба захопити. Хто не вміє дітей Україною захопити, той не повинен у клясі навіть появлятися.

Я підписуюсь під тим, що каже п. Куропась: що основна і перша ціль школи українознавства не так навчити про Україну, як здобути любов до неї. Часу замало, щоб навчити. Навчити добре читати і писати. А ту штуку навіть деякі абітурієнти курсів із золотими свідоцтвами — не завжди вповні опанували. А коли дитина вмітиме плавно читати і матиме любов до предмету, то вона як не тепер, то у зрілому віці сама сягне по книжку і простудіює те, що їй буде потрібне.

Коли ж злегковажимо цей момент і схолястичним підходом до українознавства не розбудимо любови і зацікавлення, але, навпаки, вб'ємо те наставлення, яке може деякі діти й винесли з хати, то, мабуть, великої користи з тих курсів не винесуть. Маємо сотні учнів у початкових клясах, але лиш одиниці, і то переважно дівчата, доходять до „матури". Та найгірше, що ті, які відпали впродовж років, мабуть, поклали хрест на українознавство.

Розумію, що легше про це писати, як основно методи навчання зреалізувати. Але — без такої зміни і без людей, що внесли б у наші школи більше духа молодости і ентузіязму, а менше галицької педагогічної рутини, вигляди не будуть надто веселі й надійні.

НА ТЕМИ ДНЯ

Похорони

Не годилося б про похорони говорити тоді, коли ще зовсім недавно пройшли великі радісні свята — Різдво і Великдень, коли після цього останнього свята ми ще й не поприбирали геть картки - поздоровлення, що їх отримали від близьких і далеких друзів, рідних і приятелів. А дехто з нас, ніде правди діти, отримує тих святочних карток досить таки багато. Дехто ті картки підраховує, щоб імпозантним числом при якійсь нагоді похвалитися перед своїми знайомими, а дехто розставляє не просто десь на столику в куточку, а розвішує на довгому шнурочку через усю хату, і нема в тому нічого злого. Хай буде! Хай радіє кожний з нас кількістю друзів і приятелів, що пам'ятають і згадують нас.

Та все ж варто згадати дещо й про похорони наших людей. Ось один із читачів української газети, кинувши оком на рубрику про тих, що пішли у вічність, був болюче вражений новиною: на знимці в газеті було знайоме йому лице, а під фотом відоме ім'я й прізвище. Понад двадцять років тому вони разом переживали тяжкі дні війни, але в чужину пішли різними шляхами, згубивши зв'язок між собою. І ось він тепер у рубриці покійних. А як же родина? — питав сам себе вголос читач. Він пам'ятає його дружину, дітей. Що вони тепер роблять? Як живуть? Чи не потребують допомоги? І йому захотілось негайно послати від щирого серця найглибше співчуття сім'ї померлого друга. Але — куди? На яку адресу?

Чомусь так уже заведено в наших газетах, що найменша розміром і значенням подія реферується більш-менш докладно. Ми майже ніколи не забуваємо подати адресу того, чий ювілей плянуємо відзначити, та ще й заохочуємо читачів завчасно висилати привіти - побажання ювілятові. Але рідко, дуже рідко подаємо адреси тих, кому читачі могли б вислати листовне співчуття з приводу сумної події в родині.

А люди відходять, люди вмирають. Заслужені люди визвольних змагань, політики, мистці. Та й коли відходять у вічність найзвичайнісінькі наші громадяни, варто було б до такого оголошення про смерть додавати також адресу не тільки похоронного закладу та цвинтаря, а й адресу родини, що зосталася в смутку.

Правда, той, хто дуже хоче надіслати листовне співчуття родині померлого, міг би звернутися до тієї газети, яка помістила вістку про сумну подію, і там дістати адресу. Але це непрактичний вихід з положення, якщо взяти до уваги нашу вроджену неохоту писати листи до установ і організацій, непотрібне нагромадження праці для редакції чи адміністрації та втрата дорогого часу.

Тому й кажемо: хай кожна сумна вістка про відхід у вічність наших людей має й адресу, на яку можна б надсилати співчуття читачів. Бо ті, що в смутку, потребують нашої розради і нашої згадки про них ще більше, ніж ми, що в радості й щасті, в дні великих свят. І вони, що в смутку, потребують карток. Не для того, щоб ними хвалитися, щоб вивішувати на шнурках, а для того, щоб відчути, що в їхньому горі вони не самі — їм співчувають, їх розуміють, а може й готові, якщо треба, прийти з моральною чи й матеріяльною допомогою.

Іван Овечко

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(45)

В поемі „Розрита могила" (1843) Шевченко вперше і точно вказав, хто спричинив таку лиху долю України. Цю свою думку через кілька років він повторив, хоч деколи і хвалив Богдана Хмельницького за те, що визволив Україну з польської неволі. Та немає найменшого сумніву, що Шевченко за найбільше лихо України уважав те, що Б. Хмельницький уклав договір із Москвою, яка використала цей договір на те, щоб поневолити Україну.

Шевченко не міг спокійно згадувати Петра І і Катерини II, які закріпили поневолення України. Поет висміював режим Миколи І, зробивши його головним героєм поеми „Сон". Та оце виразно протимосковське становище автора „Кобзаря" не подобається теперішнім окупантам України, як не подобалось воно й сучасникам Шевченка — сатрапам царя Миколи І.

І тому казьонні науковці в поневоленій Україні стараються різними способами фальшувати Шевченка. Вони деколи не друкують тих Шевченкових творів, в яких український поет виступає проти московського поневолення України.

Казьонні вчені в Україні (там все державне, немає нічого „приватного" в ділянці науки) довший час не друкували вірша „Якби то ти, Богдане п'яний", в якому поет каже, що краще було б, коли б Богдан „на світ не родивсь". Перед нами „Кобзар" з 1960-го року з передмовою М. Рильського, де немає цього вірша.

Останнім часом у підсовєтській Україні так звані шевченкознавці застосовують іншу тактику. Вони знають, що не надрукувати якоїсь поезії або скоротити її, викинувши протимосковські місця, ще не значить обдурити читача, бо в Україні залишилось чимало видань нецензурованих комуністами. Тож найновіші видання мають всі поетові твори, але пояснення до них та вступні статті насичується найгострішою брехнею, щоб представити автора „Сну", „Великого льоху", „Розритої могили" й інших творів як прихильника й оборонця тієї Переяславської угоди, яку так глибоко ненавидів український поет:

Амінь тобі, великий муже!
Великий славний! Та не дуже...
Якби ти на світ не родивсь,
Або в колисці ще упивсь...
То не купав би я в калюжі
Тебе, преславного. Амінь!

(Переяслав, 1859 р.)

Як ми вже писали, цього вірша не друкують в поневоленій Україні, бо він не подобається окупантові. А коли і згадується про нього, як це робив відомий уже нам перекручувач Шевченкових ідей, який одночасно кричить, що „буржуазні націоналісти" спотворюють Шевченка, — Є. Кирилюк, то робиться це наївним і смішним способом.

Кирилюк пише, що „Шевченко виявив тут своє неґативне ставлення до Б. Хмельницького". Це правда, поет дуже гостро оцінює тут „препрославленого козачого батька". Але комічно вияснив Кирилюк причину такого ставлення:

„Появу цього вірша можна пояснити настроєм Шевченка після третього арешту. Гнів проти царських сатрапів поет переніс і на „препрославленого козачого розумного батька".

Отже Кирилюк пробує вмовити в читача, що Шевченко лютий був на Б. Хмельницького не за Переяславську угоду з Москвою, а за те, що його заарештували в 1859 році, коли був він в Україні. Так „вияснив" цю справу Є. Кирилюк і Москва нагородила його за такого роду шевченкознавчі праці. Але хто може поважно сприймати такі „наукові праці" совєтських науковців, які при тім верещать, що „буржуазні націоналісти" фальшують українського поета.

Москва вже кілька років веде атаку на Шевченка, щоб здобути цю українську національну фортецю, якою був і є український поет в боротьбі за волю свого народу. Шевченко був смолоскипом у жахливому царстві темряви. Не перестав він ним бути і тоді, коли замість царського насилля прийшов комуністичний терор, який і досі панує. Не можучи загасити полум'я Шевченкової творчости, Москва наказала своїм писарям обманювати українських читачів, що український поет на те тільки й жив, щоб тішитися, що Москва, почавши від 1654 року, отже від часу укладення Переяславського договору, поневолює Україну.

Це зовсім не є моїм перебільшуванням, бо вистачить пригадати твердження такого „шевченкознавця", як І. Пільгук, який в книжечці „Т. Г. Шевченко — поборник дружби російського і українського народів", пише, що він „визнавав проґресивність історичної необхідности акту возз'єднання України з Росією . . . і розглядав цей акт як велику історичну подію, в якій виявилася воля обох народів. В постаті Богдана Хмельницького Шевченко бачив втілення мудрости і національної гідности політика, який здійснював виплекані народом ідеї дружби рівного з рівним" (ст. 12).

Оці совєтські брехні такі очевидні, що їх легко може спростовувати кожний читач, переглядаючи твори українського поета. Та як ми вже писали, в совєтській імперії також цензурують Шевченкові твори і не друкують того, що не миле Москві. Тому українська наука у вільному світі повинна дати належну відсіч оцьому російсько - комуністичному наступові на найсильнішу твердиню вільного українства — на Шевченка.

Треба видавати правдиво пояснювані твори Т. Шевченка та писати окремі праці, викриваючи в них московське фальшування. Треба уможливити, щоб Шевченкове слово було справді „святим словом, святої правди голосом новим", як про це сам поет просив „Благословенную в женах":

Подай душі убогій силу, щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось, щоб людям серце розтопило,
І на Україні понеслось, і на Україні святилось
Те слово, Божеє кадило, кадило істини. Амінь.

(„Неофіти", 1957)

Оці Шевченкові слова і є відповіддю тим, які намагаються зробити з українського поета безбожника.

Шевченко — співець української слави і волі, оборонець самостійности України. Доказ на це — його твори!

БІБЛІОГРАФІЯ

Степан Смаль-Стоцький, Т. Шевченко, Інтерпретації. Варшава, 1934, ст. 237. Праці Українського Наукового Інституту, том XXV. Серія літературно-історична, ч. 1.

Тарас Шевченко, Кобзар. Друге поправлене й доповнене видання. Том перший, 1952, ст. 376. Вінніпеґ, Українська Вільна Академія Наук в Канаді. Видано накладом Видавничої Спілки „Тризуб"; том другий, 1952, ст. 468; том третій 1953, ст. 576; том четвертий 1954, ст. 556. Редакція, статті й пояснення д-ра Леоніда Білецького.

Тарас Шевченко, Історичні поеми. Пояснив Дмитро Николишин, Коломия, 1921, ст. 145.

Тарас Шевченко, Політичні поеми. Пояснив Ом. Цісик. Коломия, 1925, ст. 240.

Історія української літератури, Академія Наук Української РСР, Київ, 1954, том перший, Дожовтнева література, ст. 731.

Історія Русів, Редакція і вступна стаття Олександра Оглоблина, переклад Вяч. Давиденка. Видавництво „Вісник ООЧСУ", Ню Йорк, 1956, ст. 290.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Вашинґтонські сусіди Тараса Шевченка

Вашинґтон — це не лише столиця З'єдинених Держав Америки, політичний центр великої країни, місце законодавчої влади. Це також своєрідний музей: десятки тисяч туристів оглядають особливо цікаві архітектурні пам'ятки, статуї, скульптури, церковні будівлі... Завжди багато відвідувачів коло Білого Дому, біля оповитої зеленим обрамленням дерев Могили Невідомого Вояка, біля історичної будівлі Монт Вернон, Церкви Пілігрімів, Пам'ятника морців, Лінкольн Меморіял та ін.

Пам'ятник геніяльному співцеві України буде стояти на площі, в трикутнику вулиць 22, 23 і „П". У тому районі — багато туристів є вже й тепер. Що саме їх там приваблює?

По сусідству з пам'ятником Тарасові Шевченкові є декілька цікавих будов, туристичних об'єктів: Музей (про який розповімо іншим разом), чотириповерховий будинок „Космос клюбу", чудова Церква Пілиґримів, у готичному стилі (пресвітеріянська).

„Всі є пілиґримами, але ніхто не є чужинцем" — це наче девіз тієї церкви. Вона збудована на пошану всіх, хто з різних країн світу прибув на вільну землю Вашинґтона. І хоч українці за своїм віровизнанням не мають такого, що його плекають у Церкві Піліґримів, однак вона є об'єктом пошани людей різних віровизнань. Для туриста, що цікавиться архітектурою, прегарними вітражами, картинами на біблійну тематику, — ця церква стає об'єктом подиву. Не даремно колишній президент Ф. Д. Рузвелт сказав про Церкву Піліґримів: „...Збудована в чудовому ґотичному стилі, церква, яка домінує над Парквеєм, зробила всіх любителів краси в архітектурі своїми боржниками". Кожної неділі там виступають хори, а також відбуваються духовні концерти, у виконанні першоклясних органістів.

Не менше цікавий і другий сусід пам'ятника Т. Шевченкові — „Космос клюб", на Массачусет Евню 2121. У мури його будинку вбудовано частину стін історичного вашинґтонського дому, поставленого ще в 1873 році. Будинок у стилі французького ренесансу (також окремі залі, бібліотеки тощо), зовні оздоблений дорогим мармуром, а внизу викладений ґранітом. Клюб нараховує понад 2,000 членів. Приймають до нього лише тих, хто особливо прислужився справі розвитку науки, культури, освіти. До членів клюбу входили також декілька президентів ЗДА. Але як сказав один з американських радіокоментаторів, наприклад, Н. Хрущов не надавався б до членства у тому клюбі...

„Космос клюб" заснував американський учений і громадський діяч, гуманіст Джон Павелл, у той час, коли американці освоювали далекий Захід. Він сам мандрував, як геолог, у нові райони країни, алі більше уваги звертав не на багатства надр, а на тубільне населення — індіян, вивчав їхню мову, налагоджував з ними добрі зв'язки. Ім'ям засновника названо одну із заль клюбу, а його шляхетні ідеї є й надалі головними ідеями членів „Космос клюбу".

Отаких — у короткому описі — матиме сусідів пам'ятник Т. Шевченкові у Вашинґтоні. Хто з американців і закордонних туристів відвідуватиме ті об'єкти і Музей — напевно зустрінеться поглядом з проникливим зором нашого Співця національної свободи і соціяльної рівности, що його у бронзі возвеличив скульптор Леонід Молодожанин.

(Пресбюро КПШ)

Українці з Міннеаполісу готуються до поїздки до Вашинґтону

Міннеаполіс, Мінн. — Організаційний референт Шевченківського Комітету, Микола Дербуш повідомляє, що з тієї далекої віддалі (1,200 миль) збираються прибути на відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні понад 150 осіб. Подорож автобусом у два кінці коштує 40 долярів, незалежно від віку; всі особи в групі будуть забезпечені на свій кошт місцями в готелі „Плаза" поблизу Білого Дому. Завдаток на подорож виносить 10 дол., а всю суму треба сплатити не пізніше 1-го червня. У четвер 25 червня учасники поїздки мають зібратися о 8 год. ранку в Міннеаполісі, Норт Іст, 4-та вулиця, біля церкви св. Михаїла. Звідти перейдуть до Твін Ситі і від'їдуть до Вашинґтону, куди прибудуть у п'ятницю 26-го червня увечері. Повернення: у неділю 28-го червня о год. 6-ій вечора. Група прибуде до Міннеаполісу у вівторок, 30-го червня, о 9-ій год. ранку. У всіх справах звертатися на адресу: Микола Дербуш, 518 — 4 стріт, Норт Іст, Міннеаполіс 13, Мінн. Телефон: 338-5418.

● Диктатор Східньої Німеччини Вальтер Ульбріхт запропонував Західній Німеччині, що він допустить до Східньої Німеччини два західньо-німецькі щоденники, якщо вільно буде продавати й кольпортувати в Західній Німеччині комуністичний щоденник „Нойєс Дойчлянд".

ОМУА в присвяті Т. Шевченкові

Перша виставка Нюйоркського Відділу ОМУА, що її відкриття відбудеться 17-го травня цього року в приміщеннях Літературно - Мистецького Клюбу в першій годині, стане своєрідною сенсацією для постійних відвідувачів малярських виставок та любителів мистецтва. Згромадила вона рекордове число учасників, бо аж 52 виставців. Разом вони виставляють 100 творів. Несподіванкою буде участь, крім членів ОМУА, відомих мистців, які декілька років не виставляли своїх творів на виставках ОМУА. Другою несподіванкою буде змога відвідувачам побачити зразки творчости завтрішніх професійних мистців, нині ще студентів Мистецьких Шкіл. Врешті незвичайно цікавий факт першого виступу мистців - аматорів поруч із студентами. Треба підкреслити, що загальний позем виставки, порівнюючe, високий, не дивлячись на участь в ній багатьох непрофесіоналів. Доповненням виставки буде багато ілюстрований двомовний каталог, яким книголюби зможуть збагатити свої книгозбірні. Присвята вистави Т. Шевченкові в 150-ліття його народження, спонукала виставців до дбайливого підбору своїх кращих творів на неї, а організаторів, про можливо найкращу її подачу. З тих самих спонук і участь відвідувачів небуденної вистави, а головним чином молоді повинна бути якнайчисленніша. Відвідувачі виставки дістануть каталог на 56 сторін друку, в тому 41 репродукція з виставлених творів.

Л. К.

УКРАЇНСЬКА МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА В ФОРДҐАМСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Ню Йорк (Б.П.). — В п'ятницю, 8 травня 1964 року у виставковій залі фордґамського університету за стараннями і ініціятивою студентської громади при цьому університеті, яку очолює відомий студентський діяч Юрій Волошин, при співпраці Головної Управи Об'єднання Мистців Українців в Америці відбулося відкриття виставки вибраних творів українських мистців. На виставці, що триватиме до 15 травня цього року, показано 42 мистецькі праці з галузей малярства, ґрафіки і скульптури. У виставці бере участь 27 слідуючих мистців: Олександер Архипенко, Володимир Бачинський, Богдан Божемський, Микола Бутович, Михайло Черешньовський, Петро Холодний, Михайло Дзиндра, Олександер Грищенко, Яків Гніздовський, Олександер Климко, Любомир Кузьма, Володимир Ласовський, Мирон Левицький, Сергій Литвиненко, Антін Малюца, Мазепа Галина, Михайло Мороз, Людмила Морозова, Леонід Молодожанин, Михайло Осінчук, Борис і Роман Пачовські, Богдан Певний, Юрій Соловій, Климентій Трохименко, Богдан Титла та Ярослав Вижницький.

Святковий бенкет відбуватиметься у блискучій „Нешенел Ґард Арморі"

27-го червня (у суботу) після урочистого відкриття пам'ятника Т. Шевченкові, дефеляди, академій, концертів, — о год. 830 вечора розпочнеться заключний святковий бенкет. Участь у ньому можуть взяти тільки 6,000 осіб, себто відносно сподіваних 50000 учасників, — досить обмежена кількість людей. На бенкеті будуть виголошені важливі промови українських і американських діячів, а також високопоставлених гостей інших національностей, особливо представників поневолених червоною Москвою народів.

Святковий бенкет відбудеться у пишній залі Нешенел Ґард Арморі. Щоб мати уявлення про цю залю, досить сказати, що саме в ній відбуваються інавґураційні президентські бенкети. Заля „Арморі" добре знає обличчя найвидатніших представників З'єдинених Держав Америки, починаючи від президента; також дипломатів різних країн, нагороджених Нобелівською премією, світової слави учених, письменників, мистців...

Заля буде відповідно і гідно удекорована, з великим портретом Тараса Шевченка, бо кожне слово і биття кожного серця в урочисті хвилини бенкету будуть для того, хто підніс ім'я України на вершини світових імен.

Можна легко уявити, скільки коштує винаймлення саме такої залі та все потрібне для бенкету. (За ту саму залю й ту саму вечерю члени Демократичної партії платили там минулого місяця по 100 долярів за вступ). КПШ повинен внести наперед великі суми, щоб потім бодай частково повернути їх у формі 15 дол. квитки вступу за особу. По квитки зголошуватись на єдину адресу:

Shevchenko Memorial Committee of America, 302-304 West 13th Street, New York 14, N.Y.

Пресбюро КПШ

Спортові вістки

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Ню Йорк — „Гунґарія" Ф. К., мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу відбудуться в середу, 13-го травня 1964, о год. 7.30 вечером, на грищі Айтрахт Овал при 37-ій вулиці і 20-ій Евню в Асторії, Н. Й. Друга зустріч подвійних змагань цього вечора: Грецько - Ам. С.К. — „Готче", також за мистецтво „Великої Десятки", о год. 9.15.

● У Данії перебуває у відливарні славетня статуя „Морської русалки", якій якийсь вандал вночі на 25 квітня ц.р. відрізав голову. Нова голова вже готова і її прикріплять до кадовба так, що з-зовні не видно буде пошкодження. Крім того, щоб внеможливити другий подібний замах маньяка, всередину шиї підложать другу грубу мідяну плиту. Статуя буде в майбутньому освітлювана всю ніч, а не тільки до півночі, як було раніше.

Конференція МУНО в справі двокультурности відбудеться у Віндзорі 15-18 травня

„Погляд українських канадців на двокультурність Канади" — тема конференції канадської молоді українського походження, що відбудеться 15—18 травня 1964 р. у Віндзор, Онтаріо. — Панна Наталка Бундза, голова Крайової Управи Молоді Українського Національного Об'єднання, яке спонзорує цю конференцію, заявила у інтерв'ю: „Завданням цієї конференції буде вказати нашому членству на культурне й мовне багатство Канади. Рівночасно ми хочемо, щоб український вклад був забезпечений у розвиток і ріст Канади"... Участь у конференції заплянували взяти вісім Відділів МУНО Східньої Канади.

„Ми особливо хочемо підчеркнути єдність Канади, яку можуть нам позавидувати не одні більші народи сьогоднішнього світу".

„Канада, — недавно заявив прем'єр Лестер Б. Пірсон, — не є кітлом стоплення („мелтінґ пат"), але монтажем, в якому кожна культура є окремішня — а всі вони разом зливаються у основний канадсько - французький дуалізм, що ми його маємо щастя посідати".

Андрій Григорович, голова Українського Студентського Т-ва Канади, виголосить доповідь в суботу 16-го травня, о год. 1.30 по полудні в залі УНО при вул. 1033 Оттава, Віндзор, по якій відбудеться дискусія. Потім на окремих комісіях обговориться такі теми, як: мова, культура, політика, проблема французького сепаратизму, сторіччя Канади. Головною метою конференції буде вислухання думок канадської молоді українського походження на проблему багатокультурного суспільства і зібрання відповідних фактів, які в окремому звіті будуть передані Королівській Комісії в справах двокультурности й двомовности.

В тому часі також відбудуться товариські імпрези: в суботу увечорі, в залі УНО при 1033 Оттава рд., буде забава і „сморґасборґ", в неділю сесії будуть продовжуватися по полудні, а вечором о год. 7-ій відбудеться концерт в авдиторії Греко-Православної Церкви св. Володимира при 2000 Текумсеґ вул. схід, в якому візьме участь хор „Боян" і танцювальна група „Калина" з Торонта.

Незмірно засмучені повідомляємо наших Рідних, Приятелів і Українську Громаду, що 9-го травня 1964 р. в год. 5-ій по пол. в лікарні в Балтімор, з волі Всевишнього, несподівано відійшов у Вічність Невіджалуваний і Найдорожчий нам

МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ЗЯТЬ, ШВАҐЕР, ВУЙКО

сл. п.
БОРИС ЗЕЛИНСЬКИЙ

нар. 23-го червня 1908 р. в Крем'янці на Волині.
Учитель — Інспектор Української Школи на Україні, таборах скитальщини і в ЗДА.

Похорон відбудеться в середу, 13-го травня 1964 року в год. 10-ій ранку на Українському Православному Центральному Кладовищі біля Церкви-Пам'ятника в Бавнд Брук, Ню Джерзі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

РАЇСА — дружина
ЯРОСЛАВА, МАРІЯ, ЮРІЙ — діти
Родина: о. прот. ВАСИЛЬ і ЮЛІЯ БУЛАВКИ
ПЕТРО і АННА САМУТИН
АНАТОЛЬ, МАРІЯ, ОЛЕГ і БОГДАН БУЛАВКИ
Сестра РАЇСА з Родиною на Україні

Ділимося сумною вісткою з Громадянством, що дня 9-го травня ц. р. помер наглo

бл. п.
БОРИС ЗЕЛИНСЬКИЙ

співосновник ОУА „Самопоміч" Відділ в Балтіморі і Кредитової Кооперативи та кілька кратний член управ, член Екзекутиви УККА, як рівнож і член інших організацій нашого міста.

ВІДДІЛ ОУА „САМОПОМІЧ"

На свіжу могилу, замість квітів складаємо 10,00 долярів на НТШ в Сарселі.

УПРАВА

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в понеділок, 11-го травня 1964 року упокоїлася в Бозі наша Найдорожча

МАМА і БАБУНЯ

бл. п. МАРІЯ ДИКА
з дому Пашківська

замешкала 12 Central Ave., Lynbrook, N. Y.

ПАРАСТАС буде відправлений в четвер, 14-го травня 1964 р. о год. 8-ій веч. в пох. заведенні Hemstead Funeral Home, 89 Peninsula Blvd, Hemstead, N. Y.

ПОХОРОН в п'ятницю, 15-го травня 1964 року о год. 9-ій ранку з того ж пох. заведення до української католицької церкви св. Володимира в Гемстеді, 709 Front St. де о год. 9:30 буде відправлена Заупокійна Служба Божа, а опісля на цвинтар Holy Trinity Cemetery, Brooklyn.

Горем прибиті:
дочка — ПАВЛИНА ОЛЕКСІВ
внуки — АНДРІЙЦЯ й АНДРІЙКО
зять — СТЕФАН ОЛЕКСІВ

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ЮВІЛЕЙ У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Давненько Український Народний Дім Лос Анджелесу мав стільки людей, як це було 12 квітня з нагоди відзначення 150 роковин з дня народження Т. Шевченка. А заля Народного Дому — одна з найпросторіших у цій країні. І програма свята була трохи інакша: перший раз було дано театральну інсценізацію з Шевченкової „Відьми". Причому, подружжя Шумських виявили себе справжніми драматичними артистами, особливо Марія Шумська, що грала Відьму. Добрими були й диктори Олег Левицький і Марія Вибачинська. Інсценізація поеми — це перший результат фахової діяльности на терені Каліфорнії режисера Бориса Грінвальдта. Добрий результат. Сам він ще й прочитав по-мистецьки „Кавказ".

У сольо виступив баритон Петро Боян, який давненько не з'являвся на сцену Народного Дому, тому публіка, після виконаних ним трьох пісень, не хотіла відпустити його та змусила проспівати ще одну пісню, бо спів Бояна завжди є великою атракцією для слухачів: голос сильний, постава козацька, рухи артиста, що вміє полонити.

На жаль, сольових виступів більше не було, зате було невмируще „Слово Тараса" нашого хору „Кобзар" під керівництвом маєстра Божика. Якщо цього „Слова" ще не записано на платівку, то тільки тому, що й досі не зголосився невеликий меценат, який справді прислужився б великій справі. Солістами „Слова" були Петро Марцинів та Семен Арсієнко, а рецитаторами Гліб Старовійт і П. Марцинів. При фортепіяно була Леся Куриленко-Вахнянин, яка веде музичну школу в Лос Анджелесі, де навчає співу й гри на піяно, та знаходить час і на участь у наших важніших імпрезах у Народному Домі.

Незвичайною була й офіційна частина свята. Справа в тому, що в каліфорнійському місті Монтерей існує військова школа, де студентів навчають різних мов, у тому числі й української. І вже стало традицією — кожного року на Шевченківське свято в Лос Анджелесі запрошувати професорів-українців із тієї школи разом із студентами-американцями, що вивчають нашу мову. А тому, що Шевченківські дні відзначаємо завжди навесні, то студенти вже мають в той час за собою десять місяців навчання і приїзджають до Лос Анджелесу, давши перед тим обіцянку своїм професорам, не вжити ні одного слова не-українського протягом всього побуту серед українців Лос Анджелесу. І слово тримають. Ще й як!

Головну святочну промову виголосив керівник українського відділу школи проф. Олександрівський. Коротко, але ядерно схопив він найголовніше, за що ми так шануємо Тараса Шевченка. Навів приклади думок різних чужинців про нашого поета. Знайшов і показав, за що саме найбільше не любить Москва нашого Пророка, хоч і змушена ставити йому пам'ятники. І дуже добре пов'язав усе сказане з актуальною подією — здвигненням пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

А в другій частині імпрези промову мав молодий студент Барнет, якого тут же охрестили на Барниченка, бо говорити мовою, якої десять місяців тому ніде й не чув, і не зробити ні однієї помилки, навіть в наголосах, — це мало не феномен. З усіх тут раніше побувавших студентів тієї школи п. Барнет — найкращий. Це викликало бурю оплесків, довгі овації. Пізніше ті ж студенти (їх було п'ятеро) розмовляли вільно й гарно українською мовою з присутніми, а на чайному прийнятті ще й співали наших пісень під керівництвом проф. Старова. На тому прийнятті були також українці з Арізони й Сан Франсіска — п. п. Удовиченко, Коваль, Боженко і Грушицький, — які захоплювалися і концертом, і кількістю присутніх на імпрезі, і атмосферою дружби і консолідації українців Лос Анджелесу, де нема ані поділу, ані тертя на будь-якім ґрунті.

Святом керували гол. УКО мґр. О. Веселий та голова Шевченківського Комітету Богдан Гірка, завдяки організаційним турботам якого імпреза була успішна.

Іван Овечко

Зустріч сенатора Юзика зі студентами „Обнови" в Шикаґо

Зустріч „Обнови" в Шикаґо зі сенатором П. Юзиком. Стоять (зліва): заст. голови „Обнови" О. Еліяшевський, о. Яр. Свищук — духовник, У. Гула — секретарка, сенатор д-р П. Юзик, прес. реф. М. Кульчицька і голова „Обнови" Б. Войтович.

Дня 15-го березня відбулася зустріч студентів з сенатором Канади Павлом Юзиком. Він представив нам життя українців в Канаді і їх громадсько - політичні здобутки.

В 1891 році з'явилися перші поселенці з України. Приїхали вони з Західньої України, з Закарпаття і поселилися на землях в так званих „гомстедс". Переважно поселювалися рільники. У них були тільки руки до праці, тверда віра в Господа Бога і надія на краще життя. Любов до землі вони привезли з рідного краю. Тяжкою працею і надією на Божу поміч вони перетворили пустарі Канади в квітучі землі.

Вже взарані свого поселення вони почали організувати церковне життя. Спочатку було їм тяжко, бо не було ані церкви, ні священиків, але віра, що без церкви створення громади, з якою другі б числилися, є неможливе, допомогла їм осягнути свою мету. І так вони почали розвивати церковно - громадське життя, а своїх дітей посилали до шкіл. Молоді українці почали занимати різні високі становища в канадійському житті. Попри церкви, організували громадські установи і поволі почали брати участь в політичнім житті Канади.

При цьому вони завважили що, щоб мати впливи і боронити свої народні інтереси, треба українцям виступати одностайно, недивлячися на віроісповідні та інші різниці. В 1940 році вони зорганізували Комітет Українців Канади КУК. Його завданням було заступати інтереси всіх українців Канади.

І сьогодні українці представляють силу, з якою мусять числитися такі сильні етнографічні групи як англійці, французи і канадійські провінційні й федеральні уряди. Доказом цього є, що українці вже мають досі трьох сенаторів, 7-ох послів до парляменту і 4-ох провінційних міністрів. Довкола українців гуртуються інші народностеві групи як литовці, поляки, німці і інші, щоб в той спосіб забезпечити собі права на рівні з канадійцями.

Сенатор Юзик заохочував приявних студентів до праці над собою, здобування знання в школах, а при тому бути вірним церкві і свойому народові і здобувати значення для нашої групи на цих теренах.

Уляна Гула

ЗАКЛИК

КОМІТЕТУ ДРОГОБИЧАН В НЮ ЙОРКУ

В 1960 р. відбулася товариська зустріч колишніх абсольвентів та учнів Української гімназії і учительської семінарії в Дрогобичі. В дружній атмосфері балачок „старих приятелів" піднесено тоді справу видання пропам'ятної книги про Дрогобицьку гімназію. Зустріч закінчилася без жадних конкретних рішень чи навіть плянів в цій справі, але дискусії про таке видання продовжувалися при всяких нагодах. Остаточно справа так заактивізувалася, що в жовтні минулого року постав ініціятивний Комітет Дрогобичан під головуванням В. Осередчука, який поставив собі амбітне завдання - видати історично - мемуарний збірник Дрогобицької Землі. Про це комітет видав відповідне повідомлення, яке вислав на знані адреси.

Вже на перших засіданнях цього комітету показалося, що дорогою листування це завдання буде тяжко, а то й неможливо виконати. Тому виникла конечність скликати з'їзд уродженців, згл. колишніх жителів Дрогобиччини. Для цієї цілі постав спеціяльний з'їздовий комітет з осідком у Філядельфії під проводом Ю. Гаврилова. Цей комітет видав один інформаційний лист, що його поштою одержали деякі дрогобичани. Всіх наших земляків, до яких наші листовні повідомлення не дійшли, закликаємо взяти участь в з'їзді. З'їзд заплянований на 5, 6, 7, вересня 1964 р. (Лейбор Дей вікенд) у Філядельфії. Точніші дані про з'їзд будуть оголошені пізніше.

Крім розвагово - товариської частини, де всі знайомі зможуть стрінутися знову та в милій атмосфері провести час, згадаючи „старі добрі часи", з'їзд має в своїх ділових засіданнях розв'язати ряд справ, пов'язаних із виданням книги. Перш усього з'їзд доповнить згл. перебере редакційну колеґію, яка тепер діє під головуванням д-ра Л. Луцева лише провізорично. Дальше, з'їзд повинен би намітити джерела грошових засобів, які мали б сфінансувати видання. Зачатком цього фонду буде фінансовий дохід зі з'їзду. Чим більше буде учасників з'їзду, тим більший буде прибуток і фонд на видання.

Історично - мемуарний збірник, як вже сама назва говорить, буде історією Дрогобиччини у всіх ділянках її громадського - політичного життя за останніх 60 років. Час іде; рідшають ряди тих людей, які це життя будували, або були безпосередніми свідками подій і фактів, що, незаписані тут у вільній частині світу, підуть в забуття з незаступимою шкодою для будучого українського історика.

Публікації цього роду на рідних землях лише фальшують події, щоб наростаючому молодому українському поколінню подати історію рідної землі у викривленій формі. Тому на нас тяжить цей обов'язок як довг вдячности до нашої вузької батьківщини.

По всі інформації в справі з'їзду, та зголошення про участь у з'їзді просимо слати на адресу:

Mr. J. Hawryliv
515 W. Girard Avenue
Philadelphia 23, Pa.

Тимчасова редакційна колеґія приступила вже до збірки матеріялів, які мали б бути поміщені в збірнику. Під увагу беруться матеріяли такого роду:

1. Розвідки, нариси, описи історичні, географічні, етнографічні, економічні, політичні і т. п.

2. Спомини — особисті, або списані з достовірних джерел про події на всіх ділянках національного життя за останніх 50 років.

3. Документи - оригінальні, копії, відписи, які мають відношення до справ під 1 або 2.

4. Знимки, що мають відношення до 1 або 2.

5. Публікації - часописи, однодніівки, брошури, які виходили на терені Дрогобиччини, або заторкували справи її округи.

Згадані вище матеріяли посилати до редакції на адресу:

Mr. W. Czerewko
296 Woodworth Avenue
Yonkers, N. Y.

Крім рукописів всі матеріяли по використанні повернемо.

Комітет

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(Закінчення із стор. 2-ої)

Taras Ševčenko 1814-1861. A symposium edited by Volodymyr Mijakowskyj and George Y. Shevelov on behalf of the Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the United States. Mouton & Co., 1962, Gravenhage, The Hague, Netherland, 1962, ст. 203. Праця Ю. Шевельова, ст. 68-105.

Тарас Шевченко, Повне видання творів Тараса Шевченка. Видавництво Миколи Денисюка, Шикаґо, том І, 1959, ст. XVI + 352, том II, 1961, ст. 314, том III, 1959, ст. 398, том IV, 1962, ст. 400 том V, 1959, ст. 304, том. VI, 1959, ст. 339, том VII, 1959, ст. 328, том. VIII, 1960, ст. 385, том IX, 1960, ст. 364, том X, 1960, ст. 404, XI, 1963, ст. 362 + 62 сторінки малярських репродукцій Шевченка, том XII, 1963, ст. 456, XIII, 1963, ст. 304, XIV, 1961, ст. 506. Це є „друге доповнене видання", яке видав був Український Науковий Інститут у Варшаві перед другою світовою війною. В Шикаґівському виданні томи IV, XI, XII і XIII зредаґував Богдан Кравців, а всі інші проф. Павло Зайцев. До X-го тому написав доповнення В. Міяковський.

Є. П. Кирилюк, Т. Г. Шевченко. Життя і творчість. Державне Видавництво Художньої Літератури, Київ, 1959, ст.676.

Д-р В. Щурат, Святе Письмо в Шевченковій поезії. Видав Михайло Петрицький, Львів, 1904, ст. 67.

Степан Смаль-Стоцький, Останній рік Шевченкової поетичної творчости. Видання Українського Історично-Філософічного Товариства в Празі, Прага, 1937, ст. 14.

Тарас Шевченко, Кобзар. З поясненнями і примітками д-ра Василя Сімовича. Друге справлене й поширене видання за редакцією д-ра Ярослава Рудницького, Вінніпеґ, 1960, ст. XXXIII + 431.

Ю. О. Івакін, Сатира Шевченка, Видавництво Академії Наук Української РСР, Київ, 1959, ст. 336.

Ю. О. Івакін, Стиль політичної поезії Шевченка. Етюди. Видавництво Академії Наук Української РСР. Київ, 1961, ст. 280.

П. Г. Приходько, Шевченко й український романтизм 30-50 рр. XIX ст. Видавництво Академії Наук УССР, Київ, 1963, ст. 316.

Іван Романченко, Атеїзм Т. Г. Шевченка. Державне Видавництво Художньої Літератури, Київ, 1962, ст. 100.

У століття смерти Тараса Шевченка, Доповіді. Накладом Осередку Праці НТШевченка у Філядельфії, 1962, ст. 78. (Праця Данила Богачевського. **Західньо-европейські суспільні кличі в творах Шевченка** (ст. 35-66)).

Павло Зайцев, Життя Тараса Шевченка. Наукове Товариство ім. Шевченка. Ню Йорк—Париж—Мюнхен, 1955, ст. 400.

Леонід Хінкулов, Тарас Шевченко і його сучасники. Етюди до біографії. Державне Видавництво Художньої Літератури, 1962, ст. 304.

М. Гнатюк, Поема Т. Г. Шевченка „Гайдамаки". Державне Видавництво Художньої Літератури. Київ, 1963, ст. 174.

Теофіл Комаринець, Шевченко і народна творчість. Державне Видавництво Художньої Літератури, Київ, 1963, ст. 232.

Василь Барка, Правда Кобзаря. Видавництво Пролог, Ню Йорк, 1961, ст. 290.

І. Власовський, Образ Т. Шевченка в світлі релігійної думки. Ню Йорк—Бавнд Брук, 1961, ст. 32.

Д-р Лука Луців, „Бо москалі чужі люди" в Збірнику-Альманаху „Наш Шевченко", Видавництво „Свобода", ст. 35-49. Ню Йорк—Джерзі Сиrі, 1961.

Д-р Лука Луців, Незмінний Шевченко. Шевченківський Альманах Українського Народного Союзу на 1964-ий рік. Джерзі Сиrі—Ню Йорк, 1964, ст. 41-52.

(Кінець)

З життя Української Студентської Громади в Шикаґо

Звичайні Загальні Збори Української Студентської Громади відбулися: 6 і 20 березня. До президії зборів вибрано Юрія Кузича на голову, і Оксану Іллюк на секретаря. Після звітів уступаючій управі уділено абсолюторію. Вибрано Номінаційну Комісію, яка мала підшукати кандидатів до нової управи.

Нову управу Студентської Громади на 1964 рік вибрано 20-го березня, в такім складі: Голова — Віра Лукаш, заступник — Мирон Куляс, секретар протоколів — Харитя Крупка, секретар кореспонденції — Ірина Петрі, скрабник — Ярослав Самиця. Культурно-освітні референти — Ляриса Матійців та Оксана Іллюк. До Контрольної Комісії ввійшли: Таня Матійців — голова, Олег Коверко і Богдан Гірняк.

Перші місячні сходини, під проводом нової управи, відбулися 17-го квітня. Бувший голова Олег Коверко доповідав про визначного англійського письменника Оскара Вайлда. Доповідь була награна на ленті і в в ній були подані уривки з поезії Вайлда.

В організаційній частині сходин обговорювалося підготовку до студентської забави на кінець шкільного року. Забава на тему „Ще треті півні не співали" відбудеться 6 червня, в залі СУМ-а о дев'ятій годині вечором.

* *

Студентська Громада буде співпрацювати з Комітетом Придбання Катедри Українознавства і буде старатися якнайбільше зібрати фондів на цю важливу ціль. Члени управи беруть участь в нарадах Комітету і скоро почнуть збірку.

Місячні сходини плянуються на третю п'ятницю кожного місяця. Тому просимо членів відложити кожну третю п'ятницю місяця на сходини громади. Теми на доповіді повинні цікавити всіх студентів. Заплянoвано доповіді: „Злочинство молоді в Шикаґо", „Літературна творчість Чосера", панель на сучасні проблеми молоді і інші.

Харитя Крупка
Віра Лукаш

Розшуки

Прошу допомогти віднайти. Я є приятель родини МАРАКОН з с. Устілуги, Волинь, Україна — вони пошукують Василя Маракона, який до війни жив в м. Ню Йорку. Прошу телефонувати "collect" або писати до
Miss Roman
De Duxe Reading Corp.
Elizabeth, N. J.
Tel.: 351-4400

Гася (Іванна) МАКАР пошукує свого батька ІВАНА, який виїхав до Америки перед 1930 роком, так само свою рідню і знайомих з села Дзвіняче Долішне, пов. Сянік. Прошу писати на слідуючу адресу:
Anna Udowychenko
324, So. Mill Street
Paterson, N. J. 07503

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 15-го ТРАВНЯ 1964 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ 170 Відд. в 6-ій год. веч. в УНДомі при 90-96 Фліт вул. — І. Грабар, секр.

СУБОТА, 16-го ТРАВНЯ 1964 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 117 Відд. в год. 6:30 веч. при 33 Іст 7-ма вул. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 5235. Перед ватажком...

Боязливі селюхи спостерігали, як вартовий ввійшов до ватажкової халупи та звітував дивному королеві.

— Так ви бачили чужинця, — кричав жорстокий, фальшивий голос. — Ви не знаєте, що робити?

Тубілець зрезигновано зітхнув. — Так, хазяїне... Я знаю, що робити...